

Sezona 13/14

Harold Pinter
IZDAJA

JDP

JUGOSLOVENSKO DRAMSKO POZORIŠTE

Beograd
www.beograd.rs

Република Србија
Министарство културе и информисања

Sezona 2013/14.

Harold Pinter
IZDAJA

Reditelj Goran Šušljik

Premijera na sceni Teatra „Bojan Stupica“ 15. decembra 2013.

**IZOSTAVLJENA
STRANICA...**

Jugoslovensko dramsko pozorište

Harold Pinter

IZDAJA

Harold Pinter

Betrayal

Prevela Vesna Radovanović

Režija GORAN ŠUŠLJIK

Scenografija Gorčin Stojanović

Kostimografija Lana Cvijanović

Izbor muzike i aranžman Irina Dečermić

Dizajn zvuka Dobrivoje Milijanović

Dizajn svetla Svetislav Čalić

IGRAJU

Ema NATAŠA TAPUŠKOVIĆ

Džeri GORDAN KIČIĆ

Robert NEBOJŠA DUGALIĆ

Konobar SLOBODAN TEŠIĆ

Organizator Vladimir Perišić

Inspicijent Dušan Milosavljević

Sufler Dušan Pavlović

Asistent reditelja Isidora Gončić

Asistent scenografa Ivana Krnjić

Asistent kostimografa Sonja Mrkobrađa

Majstor tona Dragan Radlović

Nokturno no. 8 Frederika Šopena izvodi na gitari Branko Trijić, a na klaviru Irina Dečermić.

Premijera na sceni Teatra „Bojan Stupica“ u nedelju, 15. decembra 2013. godine u 20.30

Predstava traje 1 čas 30 minuta, nema pauzu.

Sadržaj

- 5 HAROLD PINTER - GLAS SAVESTI
- 9 Take Time to Know Her (Percy Sledge)
- 10 V. Rasel Grej
POGLED UNAZAD
- 16 Bestseller 1977, 1975, 1974.
- 18 Time (Pink Floyd)
- 19 Vesna Radovanović
PIP-PIP ZNAČENJA PINTEROVE IZDAJE
- 23 Bestseller 1973, 1971, 1968.
- 24 KADA PROĐE VREME
Razgovor s Goranom Šušljikom vodila Jelena Kovačević
- 30 Burn Up Time (The Stranglers)
- 32 Biografije
- 36 Summary
- 38 Beleška o programu

HAROLD PINTER – GLAS SAVESTI

1930. U Londonu 10. oktobra, u porodici krojača jevrejskog porekla rodio se sin Harold. Odrasta u radničkoj četvrti, londonskom Ist endu.
1940. Pinterovi šalju sina u zamak u Kornvolu da bi ga sklonili od bombardovanja. Dečak Harold se druži s drugom izbegličkom decom i spoznaje šta su ratne strahote kada njegov vršnjak u jednom napadu na London, izgubi roditelje i ostane sam.
- 1941-45. Vratio se u London. Nekoliko puta se porodica evakuise jer bombe padaju u njihovom kraju.
1947. U klasičnoj gimnaziji u Hokniju Harold glumi u školskim predstavama naslovne uloge u *Magbetu* i *Romeu i Juliji*.
1948. Po prigovoru savesti dva puta podnosi molbu da bude oslobođen služenja vojnog roka, ali je oba puta odbijen i po presudi je morao platiti 30 funti. Kaznu su platili roditelji. Upisuje se na Kraljevsku akademiju dramskih umetnosti (RADA) ali je posle dva semestra napušta i igra po engleskoj provinciji.
1950. Igra za BBC.
Dve Pinterove pesme objavljuje vodeći časopis za poeziju, *Poetri London*.
1951. Nastavlja školovanje u Centralnoj školi za govor i dramu.
- 1951/52. Sa trupom Enjua Makmastera pravi turneje po Irskoj. Igra pod imenom Dejvid Baron. Irska, Jejts i ljubavna veza s Polinom utiču na Pinterov književni senzibilitet, što će biti vidljivo u zbirci *Deset ranih pesama* (objavljenog tek 1992).
Dijaloška pesma *Epizoda* nagoveštava trougao i unutrašnja stanja likova u *Pejsažu* i *Izdaji*.
Roman *Patuljci (Dwarfs)*, prema kom će napisati dramu. Uz drame, Pinter konstantno piše prozu i poeziju tokom celog života.
- 1953/54. Menja trupe tokom sezone: Družina Donalda Volfita, Kraljev teatar, Hamersmit.
- 1954-59. Igrajući u lokalnim, repertoarskim pozorištima u unutrašnjosti Engleske, obišao je mesta: Česterfild, Vitbi, Hadersfild, Kolčester, Bornmat, Torkvej, Birmingem, Palmers Grin, Vorting, Ričmond.

1956. Ženi se glumicom iz trupe Vivijen Merčant. Ona će igrati u njegovim komadima i scenarijima. Oglašava se prvim dramskim radovima. Jednočinku *Soba* igraju studenti u Bristolu; pohvale od čuvenog kritičara. Londonski producent traži novu dramu. Pinter ima *Lift za kuhinju* (*The Dumb Waiter*) i dramu *Rođendan*, koja će prva biti profesionalno izvedena i – doživeti katastrofu. Igra se svega osam puta.
1958. Harold i Vivijen dobili su sina Danijela.
Drame *Blagi bol* (*A Slight Ache*) i *Staklena bašta* (*The Hothouse*).
1959. Inscenacija *Lifta za kuhinju*.
Drame *Izlazak* (*A Night Out*) i *Nastojnik* (*The Caretaker*, komad s kojim Pinter stiće javni i finansijski uspeh).
1960. Drame *Patuljci* (*The Dwarfs*) i *Noćna škola* (*Night School*).
Prva postavka Pinterovog komada u Srbiji – Arsa Jovanović režira *Nastojnika* u Ateljeu 212.
1961. Drama *Revija* (*The Collection*).
1962. Drama *Ljubavnik* (*The Lover*).
Harold ulazi u ljubavnu vezu s voditeljkom i novinarkom Bibisija, Džozan Bejkvel. Njihova dugogodišnja avantura biće inspiracija za *Izdaju*.
Zajedno s Piterom Holom režira *Reviju*, ali će uskoro samostalno postavljati svoja dela, Sajmona Greja, Džejmsa Džojisa, Tenesi Vilijamsa...
Piše svoj prvi filmski scenario, *Nastojnik*, a napisaoće još mnoge, što po vlastitim dramama (*Sluga*, *Rođendan*, *Povratak*, *Izdaja*), što po klasicima (*Ženska francuskog poručnika*, *Proces* ...), mada neki od njih nikad nisu filmovani (*U potrazi za izgubljenim vremenom*, *Tragedija kralja Lira*).
1963. Uspešna saradnja Pintera kao scenariste i filmskog režisera Džozefa Louzija počinje radom na filmu *Sluga*.
1964. Harold se pojavljuje prvi put na filmu u *Sluzi*.
Drame *Čajanka* (*Tea Party*) i *Povratak* (*Homecoming*).
1966. Drama *Podrum* (*The Basement*).
1967. Drama *Pejsaž* (*Landscape*).
Pinter i Louzi rade na filmu *Slučaj* (*Accident*), koji će poneti specijalnu nagradu na Kanskom festivalu.
1968. Drama *Tišina* (*Silence*).
1969. Dok su radili na programu Nacionalne galerije o Meri Stjuart, kraljici Škotske, Harold i Vivijen su upoznali istoričarku i spisateljicu Antoniju Frejzer.
Skeč *Noć*.
1970. U Hamburgu mu je dodeljena Šekspirova nagrada.
Drama *Davno nekad / Stara vremena* (*Old Times*).
1971. Film *Posrednik* (*The Go-Between*) režisera Louzija po Pinterovom scenariju osvaja Zlatnu palmu na Kanskom festivalu.
U razgovoru s kolumnistom *Njujork tajmsa* Melom Gusovim pominje da rado čita „modernu poeziju. Filipa Larkina. Jejtisa i Eliota.“
1972. Drama *Monolog*.
Postaje kapiten svog kriket kluba Gejitis.
1974. Drama *Ničija zemlja*.

1975. Početkom godine Harold počinje romansu s Antonijom Frejzer.
23. aprila premijera drame *Ničija zemlja*. Posle pet dana, Harold napušta Vivijen.
1978. Drama *Izdaja*.
1980. Ženi se drugi put – sa ledi Antonijom Frejzer, kojoj je takođe to drugi brak.
Drama *Glasovi porodice* (*Family Voices*).
Dobitnik Pirandelove nagrade u Palermu.
1981. Dejvid Džons snima film po drami *Izdaja* sa Džeremi Ajronsom u ulozi Džerija, Patrišom Hodž kao Emom i Benom Kingslijem kao Robertom.
1982. Pod zajedničkim naslovom *Other Places* (*Druga mesta*) objavljuje drame *Stanica Viktorija* i *Jedna vrsta Aljaske*.
1983. Skeč *Precizno*.
1984. Drama *Još jedno pred odlazak* (*One for the Road*).
1985. U ime međunarodnog PEN-a, s Arturom Milerom posećuje Tursku, koja je pod vojnom diktaturom, da bi se upoznali sa slučajevima mučenja pisaca i o tome obavestili javnost.
1988. Drama *Gorštački jezik* (*Mountain Language*).
Posećuje Nikaragvu.
1990. Harold igra Roberta u *Izdaji*, u radio postavci svoje drame.
1991. Drame *Novi svetski poredak* (*The New World Order*) i *Vreme zabave* (*Party Time*).
1993. Drama *Mesečina* (*Moonlight*).
1996. Drama *Prah prahu* (*Ashes to Ashes*).
Majkl Bilington objavljuje biografsku knjigu *Život i delo Harolda Pintera*.
1997. U Parizu dobija Molijerovu nagradu za životno delo.
1999. Drama *Proslava* (*Celebration*).
8. aprila *Gardijan* je objavio Pinterovo javno pismo protiv bombardovanja Jugoslavije.
2000. *Sećanje na prošle stvari* (*Remembrance of Things Past*) – sa Di Trevisom adaptira za scenu svoj scenario na osnovu Prustove proze.
2002. U oktobru Pinter drži govor u donjem domu Parlamenta „Rat protiv Iraka?“
Skeč *Konferencija za štampu*.
Pesma o ćelijama raka „koje su zaboravile kako se umire“.
2005. Dobitnik Nobelove nagrade za književnost, kao i Nagrade „Franc Kafka“.
2006. Još jednom Pinter režira: *Krapova poslednja traka*, jednočinku pisca kog je posebno cenio, Semjuela Beketa.
Skeč *Osim toga*.
Dobitnik Evropske pozorišne nagrade; odlikovan Ordenom Sv. Đorđa grada Kragujevca.
2007. Odlikovan francuskim ordenom Legija časti.
2008. Rak jednjaka s kojim se dugo borio, uzeo je svoj danak: 24. decembra Harold Pinter je preminuo u Londonu.

**IZOSTAVLJENE
STRANICE...**

Vesna Radovanović

PIP-PIP ZNAČENJA PINTEROVE IZDAJE

Praizvedba Pinterove drame *Izdaja*, na sceni Nacionalnog teatra u Londonu 1978. godine u režiji Ser Pitera Hola, praćena je sa oduševljenjem. Kritičar časopisa *Njuzvik* Džek Krol, napisao je tada: „Izdaja je izvanredan komad, briljantno jednostavne forme i hrabar u traganju za poezijom koja banalnost pretvara u melanholiju lepote. (...) Pinter nikada do sada nije napisao ništa jednostavnije, tužnije ni smešnije. Ovaj komad se bavi onim banalnim a međusobno neraskidivo povezanim demonima koji se zovu neostvarivost i neminovnost.“

Te 1978, od epizode u Pinterovom životu na kojoj je zaplet drame donekle baziran, bilo je prošlo deset godina. Naime, pisac je od 1962. do 1969. bio u vezi sa voditeljkom BBC-a, koja je, kao i on, u to vreme bila u braku. Iako u ovoj drami, kao već sredovečan čovek, piše o periodu sopstvene mladosti, taj osvrt nije obojen nostalgijom i obavljen zaštitinom folijom uspomena. Pinter ostaje dosledan sopstvenom stilu te precizno biranim rečima i ostrim i vrcavim dijalozima uspeva da dočara temu izdajâ, koje čovek čini prema drugima ali i prema samome sebi, prožimajući tekst komunikacijom koja se ostvaruje putem tišina, pauza, putem nesposobnosti da

se komunicira, prožimajući sve pitanjem koje provejava kroz njegovo celokupno stvaralaštvo – da li je moguće obnoviti ono što je uništeno, da li je moguće ponovo uspostaviti odnose, da li je moguće ponovo izgraditi nešto na, ponekad, sasvim razrušenim temeljima. Štaviše, opredelivši se za metodu obrnute hronologije, Pinter priča priču od kraja ka početku, preispitujući pouzdanost pamćenja. Jer, kao što kaže jedna od junakinja njegove drame *Stara vremena*: „Ima stvari kojih se sećamo iako se nikada nisu dogodile“.

*

Po završetku druge ruke prevoda ostalo mi je deset balončića sa komentarima samoj sebi. Većinom su posredi sitne stilske dileme, ali jedna označava ozbiljniju poteškoću i tiče se Džerijevo monologa u prvoj sceni u kom on, šokiran saznanjem da Robert godinama vara Emu, između ostalog kaže:

„On nikada nije u pabu vodio *pip pip* telefonske razgovore, nikada. Ono što je smešno je što sam ja taj koji je vodio *pip pip* telefonske razgovore, sa tobom, kad bih ga ostavio da cirka za šankom.“
Pip pip razgovor.

**IZOSTAVLJENE
STRANICE...**

Beleška o programu

U pripremi ovog programa korištena je sledeća građa:

- W. Russel Gray „Looking Backward: Reversible Time in Harold Pinter’s *Betrayal* Screenplay“, *The Journal of Popular Culture*, Vol. 35, Issue 1, Summer 2001, Michigan State University
- www.haroldpinter.org
- www.goodreaders.com
- http://en.wikipedia.org/wiki/Publishers_Weekly_list_of_bestselling_novels_in_the_United_States_in_the_1970s

Za likovni prilog: Cindy Sherman, *Untitled Film Stills*, 1977

Sindi Šerman (Cindy Sherman, 1954-) američka fotografkinja i filmska režiserka, poznata po konceptualnim portretima i svom fotografskom komentaru na društvene uloge i seksualne stereotipe. Sa serijom autoportreta *Untitled Film Stills*, kao reminiscencije na italijanski neorealizam ili film noir, stekla je međunarodnu reputaciju.

Prevod eseja Rasela Greja „Pogled unazad“, pesama *Take Time to Know Her*, *Time*, *Burn Up Time* i sažetka na engleskom: Marija Stojanović

Fotografije s probe: Nenad Petrović

Fotografija Gorana Šušljika: Jovo Marjanović

Dizajn plakata i programa: Branko Rosić

MEDIJSKI SPONZOR

PRIJATELJ KUĆE

Jugoslovensko dramsko pozorište
Kralja Milana 50
11000 Beograd

VD direktora
Tamara Vučković Manojlović

Umetnički direktor
Gorčin Stojanović

Program uredili
Gorčin Stojanović
Jelena Kovačević

www.jdp.rs
Telefoni blagajne
2644 447 i 3061 957

Štampa
Masel Group
Tiraž 1000

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

821.111-2:792.091(083.97)

HAROLD Pinter: Izdaja : premijera na
sceni Teatra „Bojan Stupica” 15. decembra
2013. godine : sezona 2013/14. / [program
uredili Gorčin Stojanović, Jelena Kovačević].
- Beograd : Jugoslovensko dramsko pozorište,
2013 (Beograd : Masel Group). - 38 str. :
fotogr. ; 21 x 20 cm

Tiraž 1.000. - Biografije: str. 32-34. -
Summary.

ISBN 978-86-80513-72-0

a) Пинтер, Харолд (1930-2008) - „Издаја” -
Сценско извођење - Програми
COBISS.SR-ID 203371020